

Posudek oponenta k disertační práci JUDr. Pavla Glazunova na téma „Odpovědnost dopravce v silniční přepravě zboží“

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Zvolené téma nepatří mezi typické předměty aktuálního zájmu české soukromoprávní doktríny, což je dáno i relativní stabilitou právní úpravy. Přesto lze pozitivně hodnotit doktorandovu volbu, neboť právě zaměření na jednotlivé smluvní typy je v rámci závěrečných prací a doktrinálních textů vítanou změnou. V kontextu zpracování problematiky přepravních smluv je tak překládaný text významným soudobým příspěvkem (vedle práce doc. Frinty).

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody).

Řádné zpracování tématu odpovědnosti dopravce v silniční přepravě zboží si žádá komplexní znalost problematiky této přepravní smlouvy a obecného režimu odpovědnosti za škodu (viz v textu řešený vztah úpravy § 1935 a § 2914 obč. zák.). Je přitom nutné vyjít z dosavadního doktrinálního zpracování, relevantní judikatury, ale i aplikovatelných mezinárodních úmluv. Lze konstatovat, že se tohoto úkolu doktorand řádně zhostil. Zejména oceňuji důkladnou a přehledně provedenou analýzu judikatury Nejvyššího soudu.

Vhodně se doktorand rozhodl pro komparaci české a německé úpravy. Byť není německá úprava analyzována do té míry jako režim českého práva, i tak autor překročil meze pouhého mechanického srovnání zákonných textů a zjištěné rozdíly přispěly k výsledné velmi dobré úrovni předloženého textu.

3. Formální a systematické členění práce

Systematické členění práce bylo dotčeno obecnějším zaměřením práce, než by odpovídalo jeho tématu (viz dále). K formálnímu členění nemám výhrad.

4. Vyjádření k práci

Práce se velmi detailně a přitom přehledně vyjadřuje k jednotlivým aspektům přepravních smluv, které byly komplexně analyzovány. Škoda, že se autor důsledněji nezaměřil na vytčené téma – uchování užšího rámce práce by vedlo k hlubší analýze odpovědnosti dopravce, díky čemuž by práce byla pro českou právní vědu ještě přínosnější.

5. Kritéria hodnocení práce:

A. Splnění cíle práce

Cíl práce vymezuje doktorand na s. 5 takto: „*Cílem této práce je nabídnout kvalitní právní rozbor zejména odpovědnostních vztahů subjektů zúčastněných na silniční nákladní přepravě, a to jak na vnitrostátní, tak na mezinárodní úrovni. Těmito relacím bezpochyby vévodí odpovědnost dopravce za škodu vzniklou na převzaté zásilce, jakožto bazální podmínka praktické životaschopnosti závazku založeného přepravní smlouvou. Pro správné porozumění této odpovědnostní obligace je však nezbytné poznat podstatný, ale i pravidelný obsah přepravních, resp. zasílatelských závazků a tyto práva a povinnosti zkoumat samostatně i ve vzájemných souvislostech.*“. Tohoto cíle autor dosáhl, avšak již v jeho formulaci se zrcadlí výraznější překročení problematiky odpovědnosti dopravce.

B. Samostatnost při zpracování tématu (včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství)

Předložený text je bezesporu výsledkem individuálního tvůrčího úsilí autora a rozhodně není závislé na využitých pramenech. Nejistil jsem nic, co by nasvědčovalo plagiátorství.

C. Logická stavba práce

Navzdory celkově kvalitnímu textu spatřuji hlavní vadu práce v jejím obecném zaměření, které překračuje užší rámec (vhodně zvolený rámec) odpovědnosti dopravce v silniční přepravě zboží.

Autor v textu spíše překládá obecné zpracování smlouvy zasílatelské a smlouvy o přepravě věci. Je otázkou, zda vůbec měla být v práci řešena odpovědnost zasílatele, případně tak mělo být činěno formou komparace (jakožto s příbuzným smluvní typem). Nevylučuji ani obecnější autorské pojetí pojmu dopravce, to však autor v práci neprezentuje a nevysvětluje. V tomto kontextu pak systematika práce vede k tomu, že nejprve byla řešena právě odpovědnost zasílatele (srov. například kapitolu 1.4.3 - odpovědnost zasílatele „coby“ dopravce) – přičemž odpovědnost dopravce byla analyzována až v následujících kapitolách.

Závazky vzniklé na základě obou smluvních typů jsou rozebírány komplexně, byť s důrazem na odpovědnost zasílatele a dopravce. S ohledem na zvolené téma měl být zájem doktoranda silněji orientován na problematiku této odpovědnosti a další aspekty závazku měli být řešeny (systematicky i obsahově) v návaznosti na tuto odpovědnost („se zřetelem“ k ní).

Dílním dokladem výše uvedeného je, že klíčová otázka vymezení odpovědnosti, které přitom je „základní stavebním kamenem“ práce je autorem řešena až od s. 132!

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací

Pramenná základna pro oblast přepravních smluv není v českém prostředí příliš široká, autor však dokázal shromáždit reprezentativní počet zdrojů. Úctyhodný je počet užitých judikatury Nejvyššího soudu. V dostatečném rozsahu byly využity zahraniční zdroje.

Autor dodržel zásady odborné práce se zdroji. Poznámkový aparát je nastandardní.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Téma práce bylo zpracováno nikoliv deskriptivně a autor se dostatečně věnoval analýze problematických otázek odpovědnosti dopravce. Právě v této oblasti autor předkládá jednotlivé závěry systematicky a přesvědčivě. Využívá přitom komparace s německým právem. Velmi často srovnává stávající úpravu s úpravou obchodního zákoníku, též někdy zohledňuje i prvorepublikovou úpravu.

Snaha autora o komplexní uchopení závazků v přepravě vedla k ve výsledku k relativně syntetickému (a velmi rozsáhlému) textu. Lze ale konstatovat ke cti autora, že jádro práce věnované odpovědnosti dopravce představuje řádnou analýzu, jež je v rámci disertačních prací očekávána.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

K formální podobě práce nemám výhrad.

G. Jazyková a stylistická úroveň

K jazykové, stylistické a gramatické úrovni textu nemám zásadních připomínek. Dílčí překlady jsou u takto rozsáhlého textu nevyhnutelné a jedině snad obrat „požadavky jednajících soudů“ na s. 14 považuji za nevhodně zvolený. Jinak je disertační práce čtivým textem, který zároveň splňuje normy odborné práce v oboru právo.

6. Případné další vyjádření k práci:

s. 10 až 11 – zmínka o existujících názorech o vhodnosti přeřazení zasílatelství ze skupiny volných živností mezi vázané nebo koncesované měla být doprovázena zdůvodněným postojem autora k této otázce. Obdobně bylo vhodné vyslovit se k otázkám nastíněným na s. 19.

s. 13 – označení zasílatele jako „dopravního zprostředkovatele“ je s ohledem na povahu nepřímého zastoupení dosti velkým zjednodušením (viz distinkce provedená pak na s. 16).

s. 53 – nejen mezi podnikateli, ale i v závazcích mezi podnikatelem a spotřebitelem lze užít obchodní podmínky vypracované příslušnými organizacemi. Jen neplatí privilegovaný způsob jejich inkorporace do smlouvy jako ve vztazích B2B.

7. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

V jakém rozsahu se i v oblasti přepravy zboží projevuje vliv sdílené (resp. disruptivní ekonomiky)? A jaké případně přináší otázky, výzvy, požadavky změny de lege ferenda pro režim odpovědnosti dopravce?

Na s. 36 autor uvádí, že zasílatel neodpovídá za škodu podle § 2478 obč. zák., pokud tento zasílatel zásilku „skutečně“ nepřevezme (a to právě bude „obvyklé zejména u objemově, hmotnostně či kvantitativně větších zásilek“). Je tento rozdíl v konkrétním režimu zasílatelství (v závislosti na provedení klasického předání) důvodný – z pohledu de lege lata nebo alespoň de lege ferenda? A nemělo by být převzetí vykládáno extenzivně (ve smyslu traditio longa manu), resp. co takovému výkladu brání?

8. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě:

Práce představuje významný odborný počín v oblasti právní regulace přepravy a je zjevným dokladem autorovy profesionality a schopnosti vypracovat odborný právní text. Práci proto doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

V Praze dne 12. 4. 2020

Doc. JUDr. Daniel Patěk, Ph. D.
oponent disertační práce